

(5)
OTTAWA SALDIRISI

T.C. OTTAWA BÜYÜKELÇİLİĞİ TİCARET MÜŞAVİRİ
KEMALETTİN KÂNİ GÜNGÖR'ÜN YARALANMASI
(Ottawa, Kanada, 8 Nisan 1982)

Büyükelçilik Ticaret Müşaviri **Kâni Güngör**, bugün (8 Nisan 1982) saat 09.30'da apartmanının umumi kapalı garajında silahlı bir saldırıya uğramıştır... Durumu çok ciddidir. Doktorlar her an hayatını kaybedebilir endişesindedirler...

Turgut Sunalp
T.C. Ottawa Büyükelçisi⁷¹

Kanada'nın başkentinde suikast girişimi

8 Nisan 1982. Kanada'nın başkenti Ottawa'da saat 09.30. Türkiye Büyükelçiliği Ticaret Müşaviri **Kâni Güngör**, Ermeni teröristlerin silahlı saldırısına uğradı. Ottawa Büyükelçimiz **Turgut Sunalp**, olayı Ankara'ya şöyle telledi:

*"Büyükelçilik Ticaret Müşaviri **Kâni Güngör**, bugün (8 Nisan 1982) saat 09.30'da apartmanının umumi kapalı garajında silahlı bir saldırıya uğramıştır. Kendisine iki el ateş edilmiş olup bir kurşun sağ omzundan göğsünün sol tarafına seyretilmiş, diğer kurşun sağ bacağını yaralamıştır. Otomobilinin evinin önünden geçmediğini eşinin fark etmesi ve komşulardan birinin silah sesini duyması neticesi ambulans çağırması neticesinde yaralı bulunan Ticaret Müşavirimiz Riverside hastanesine kaldırılmıştır. Kendisinde iç kanama olup tansiyonu sıfırdır ve devamlı kan verilmektedir. Kabili nakil hale gelmez çok daha imkânlı bir hastaneye nakli için hazırlık yapılmıştır. Durumu çok ciddidir. Doktorlar her an hayatını kaybedebilir endişesindedirler. Dışişleri Bakanlığı ve polis, Büyükelçiliğimizle irtibatlı olarak tahkikata başlamış ve sürdürmektedir."*⁷²

71) DBA-Ottawa Ticaret Müşaviri **Kâni Güngör**'e saldırı, 8 Nisan 1982 (Bu dosya bundan sonra Ottawa Suikastı kısaltmasıyla gösterilecektir): T.C. Ottawa Büyükelçiliğinden Dışişlerine tel. 8.4.1982.

72) DBA-Ottawa Ticaret Müşaviri **Kâni Güngör**'e saldırı, 8 Nisan 1982 (Bu dosya bundan sonra Ottawa Suikastı kısaltmasıyla gösterilecektir): T.C. Ottawa Büyükelçiliğinden Dışişlerine tel. 8.4.1982.

Saldırgan, yakın mesafeden, **Güngör**'e aslında dört el ateş etmiş. Kurşunlardan biri **Güngör**'ün sağ omzundan girmiş, göğsünün sol tarafını delip geçmiş, sağ üst kaburgayı ve omuriliğini parçalayarak sol koltuk altından çıkmış; ikinci kurşun, sağ bacağını yaralamış; diğer iki kurşun ise **Güngör**'ün arabasının ön sol kapısına ve kapı camına isabet etmiştir.

Kâni Güngör, ağır yaralı olarak hastaneye kaldırılıp yoğun bakıma alınmış. Doktorlar, önce, yaralının hayati tehlike içinde olduğunu bildirmişlerse de **K.K.Güngör**, yoğun bakımdan ve üç saat süren zor bir ameliyattan sonra komadan çıkmış, kritik durumu atlattır. Ama, göğsüne isabet eden kurşun omuriliğini parçaladığından, vücudunun boyundan aşağısı felç olmuştur.⁷³

Saldırısı, Beyrut'ta ve Atina'da yaptığı açıklamalarla, Ermeni Gizli Kurtuluş Örgütü ASALA üstlenmiştir.

Saldırıya uğrayan **Kâni Güngör**, 1932 yılında Trabzon'da doğdu. 1957 yılında Ankara'nın Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Adalet Bakanlığı, İstatistik Genel Müdürlüğü'nde çeşitli görevlerde bulunduktan sonra, 1962 yılında Ticaret Bakanlığına girdi. 1967 yılında Stockholm Ticaret Müşavir Yardımcılığı, 1972 yılında Prag Ticaret Ataşeliğinde ve merkezde çeşitli görevlerde bulunduktan sonra 1979 yılında Ottawa Ticaret Müşavirliğine atandı. Ottawa'ya atanmadan önce Ticaret Bakanlığına Değerlendirme Genel Müdür yardımcısı idi. **Ayşegül** hanımla evli ve 11-12 yaşlarında **Nil Demet** ve **Ayaydın** adlarında iki kız çocuk babası idi.⁷⁴

Diplomatik girişim

Kemalettin Kâni Güngör'e yapılan silahlı saldırının ardından Kanada'nın Ankara Büyükelçisi Dışişleri Bakanlığına çağırıldı Saldırganların yakalanmaları ve müstahak oldukları cezaya çarptırılmaları için enerjik tedbirlerin alınmasını Kanada Hükümeti'nden beklediğimiz bildirildi; Kanada'daki bütün Türk temsilciliklerinin ve Türk görevlilerinin korunmaları için alınan önlemlerin artırılması istendi. Ayrıca bu saldırı nedeniyle **Güngör**'ün uğradığı zararların da Kanada Hükümeti'nce tazmin edilmesi gerekeceği belirtildi.

Öte yandan Dışişleri Bakanı **İlter Türkmen**, **Kâni Güngör**'ün eşine bir mesaj göndererek "Bu menfur saldırının sorumlularının yakalanıp hak ettikleri cezaya çarptırılmalarını temin için gereken her şey yapılmaktadır" dedi ve geçmiş olsun dileğinde bulundu.

Bu arada Kanada Dışişleri Bakanı **Mark MacGuigan**, **Türkmen**'e gönderdiği mesajda, saldırıyı şiddetle kınadıklarını belirterek, "iğrenç olayın araştırılması için eldeki bütün imkânları seferber ettiklerini" bildirdi. Şöyle dedi:

73) DBA-Ottawa Ticaret Müşaviri Kâni Güngör'e saldırı, 8 Nisan 1982 (Bu dosya bundan sonra Ottawa Suikastı kısaltmasıyla gösterilecektir).

74) Milliyet, 10.4.1982.

"Sayın Bakan, Türk diplomatı **Kâni Güngör**'ün bir saldırıya uğrayarak vurulduğunu nefretle öğrendim. Halihazırda hastanede bulunan **Güngör**'ün sağlık durumunun kritik olduğunu derin bir üzüntü ile belirtmek isterim. Bu iğrenç olayın araştırılması için eldeki bütün imkânlar seferber edilmiştir. Şahsım ve Kanada Hükümeti adına en derin üzüntülerimi bildirmek isterim. **Güngör**'ün sağlığı için dua ediyorum."⁷⁵

İlter Türkmen de Kanadalı meslektaşına verdiği cevapta, **Kâni Güngör**'ün sağlık durumunun düzeltilmesi için Kanada'da sarf edilen çabalardan ve bu iğrenç saldırının faillerinin bir an önce yakalanarak adalet önüne çıkarılacağından Türk Hükümeti'nin emin bulunduğunu söyledi ve teröre karşı uluslararası işbirliği gereğini vurguladı.

Kanada Gizli Güvenlik Teşkilatı yetkilisi Türkiye Büyükelçiliğine giderek, saldırıyla ilgili araştırmaları hakkında bilgi verdi. Ottawa Belediye Başkanı **Tom Flanagan** de araştırmaların aralıksız sürdürüldüğünü söyledi.

Gelişmelerle ilgili bilgi veren Ottawa Büyükelçimiz **Turgut Sunalp**, Büyükelçilik Müsteşarı **Taşkın Oran**'ın Kanada güvenlik yetkilileriyle sürekli görüşme halinde bulunduğunu belirterek şöyle dedi:

"**Kâni Güngör** Bey'e yapılan saldırı ile ilgili olarak birtakım gelişmeler var. Ancak Kanada polisi soruşturmanın selameti bakımından bu gelişmelerin kesinlikle neler olduğunu henüz bize açıklamadı."

Ottawa Büyükelçimiz Emekli Orgeneral **Turgut Sunalp**, bu saldırıyı önceden sezmiş gibi, 14 Şubat 1982 günü bir yakınına kendi el yazısıyla şunları yazmış:

"Ottawa haberlerine gelince, ASALA 'Armenian Secret Army of Liberation of Armenia' Kanada'ya da el atmış gibi bir manzara gösteriyor. İlgili otoriteleri ikaz ettik. Biliyorsun bu ordu (!) 20 Ocak 1975'te merkezi Beyrut'ta olmak üzere Lübnan'da kurulmuş, Marksist ve Leninist bir Ermeni teşkilatıdır. Şimdiye kadar diplomatlarımıza ve teşekküllerimize yapılan otuz saldırının sorumluluğunu yüklenmiştir."⁷⁶

Evren'in mesajı

Devlet Bakanı **Kenan Evren**, Ottawa Büyükelçisi **Turgut Sunalp**'a bir telgraf göndererek geçmiş olsun dileğinde bulundu ve "Olayı nefretle karşılıyoruz" dedi. **Evren**'in mesajı şudur:

"Büyükelçiliğinizin değerli mensuplarından Ticaret Müşaviri **Kâni Güngör**'ün menfur bir silahlı saldırı sonunda ağır yaralanmasından büyük üzüntü duydum.

75) Hürriyet, 10.4.1982.

76) Ibid.

Yurt dışındaki Türk diplomatlarını hedef alan alçakça saldırıların bir yenisini oluşturan bu olayı, milletçe nefretle kınıyoruz. Yetkililerin, suçluların yakalanması konusunda gereken önlemleri etkin bir şekilde alacakları inancı ile sayın **Güngör**'ün bir an önce sağlığına kavuşmasını dilerim.

Ailesine ve Büyükelçilik mensuplarına şahsınızda geçmiş olsun dileklerini sunarım.⁷⁷

Danışma Meclisi Başkan Vekili **Fenni İslimyeli de Kâni Güngör**'ün eşi-ne ve Dışişleri Bakanı **İlter Türkmen**'e ayrı ayrı gönderdiği mesajlarda, Danışma Meclisi üyelerinin duygularını dile getirdi ve şunları söyledi:

"Dış temsilciliklerimizi hedef alan terör odaklarının insanlık adına utanç verici saldırılarını telin ediyor, saldırganların adaletin tecellisinden kurtulamayacaklarına inanıyorum" dedi.⁷⁸

Sanıkların tutuklanması

Kâni Güngör, bir buçuk yıl hastanede kaldı. 8 Nisan-24 Haziran 1982 tarihleri arasında Riverside hastanesinde, 24 Haziran 1982-21 Ekim 1983 tarihleri arasında Ottawa Bölge Tedavi Merkezinde tedavi gördü. 21 Ekim 1983'ten sonra evinde tedavisine devam edildi.

Bu arada Kanada polisi **Güngör**'e saldıranları yakalamak için araştırmalarını sürdürdü. **Güngör**, aynı zamanda en önemli görgü tanığı durumundaydı ve saldırganları teşhis edebilecek bir kişi idi. Kanada polisi, izin alarak **Kâni Güngör**'ü 5 Ekim 1983 günü Toronto'ya götürdü ve orada yakalanmış bazı sanıklar kendisine gösterildi. O yüzleştirmeden bir sonuç çıkmadı.

Ama Kanada polisi, Amerikan CIA ile işbirliği halinde ve gizlilik içinde çalışmalarını titizlikle sürdürdü. Bazı şüpheli Ermenileri izledi, onların telefon konuşmalarını dinledi, şüphelilerin yakınında bulunan bir muhbirden bilgi aldı. Ve saldırıdan iki yıl sonra, 12 Mart 1984 günü, ASALA üyesi dört Ermeni Kanada'nın Toronto şehrinde yakalandı. Büyükelçiliğimiz, Kanada Dışişlerinden aldığı bu haberi Ankara'ya şöyle bildirdi:

"Ticaret Müşavirimiz **Kâni Güngör**'ün 8 Nisan 1982 günü vurulmasından zanlı olarak dört Ermeni Toronto'da bugün (12 Mart 1984) öğleden sonra tutuklanmıştır.

Sanıkların adları **Raffic Balian, Haig Garakhanian, Malkom Garakhanian ve Haroution Kevork**'tur.

Sanıklar ASALA üyesi olup daha önce Toronto'da bazı Ermenilerden tehditle para istemek ve ev kundaklamak isnadıyla Mayıs 1982'de göz altına alınan beş kişiden dördüdür.

Çalışmaları uzun zamandır titizlikle yürütülen operasyon RCMP (Ka-

77) Ibid. ve Tercüman, 10.4.1982.

78) Hürriyet, 10.4.1982.

nada Atlı Polisi), Ottawa Polisi, Toronto Polisi ve CIA'nın ortak çabaları sonucu gerçekleşmiştir.

Yarın sabah (13 Mart) Ottawa'da mahkeme önüne çıkarılacak sanıklar öldürmeye teşebbüs, ağır yaralama, saldırı eyleminde işbirliği ile suçlanacaklardır. Bu ilk duruşmada mahkeme sulh yönünden yargılamaya gerek olup olmadığına ve sanıkların tutukluluk halinin devam edip etmeyeceğine karar verecektir.

Gelişmeler bildirilecektir.⁷⁹

19-23 Mart 1984 günleri Toronto'da yapılan ön duruşmada sanıkların kefaletle serbest bırakılmaları istekleri reddedildi. Bir ASALA hücrelerinden olan dört Ermeni teröristin kimlikleri ve eylemleri mahkemece şöyle saptandı:

Melkom Garakhanian: 11 Ekim 1961 Tahran doğumlu. Ocak 1980'de Kanada'ya gelmiş. Kanada vatandaşı olmuş. Evli. Anne ve babası Toronto'da. Ortağı bulunduğu firmada çalışmaktadır. Ermeniler arasında faaldir. Los Angeles'teki Ermenilerle temasları olmuştur. Toronto'daki Ermeni merkezinde faaliyetlerini sürdüren Ermeni Gençlik Federasyonu üyeliğinden bir süre önce çıkmıştır. Mayıs 1982'de tutuklanmış ve 10 bin dolar kefaletle serbest bırakılmıştır.

Haig Garakhanian: 8 Ocak 1965 Tahran doğumlu, bekâr. Babasının yanında oturmaktadır. Öğrencidir. 1981'de İran'dan Kanada'ya gelmiştir. Göçmen statüsündedir. Melkom'un yanında yarım gün çalışmaktadır. **Güngör**'e saldırıdan sonra Reuter ajansına ve VPI'ye telefon eden kişidir. Mayıs 1982'de tutuklandıktan sonra 5 bin dolar kefaletle serbest bırakılmıştır. Melkom gibi, üyesi olduğu Ermeni Gençlik Federasyonundan bir süre önce ayrılmıştır.

Raffic Balian: Raffi veya Rafic Bastırmadjian adını da kullanmıştır. 27 Mart 1956 Beyrut doğumlu. Lübnan'dan Kanada'ya 1977 yılında göç etmiştir. Göçmen veya vatandaş statüsünde mi olduğu kesin belli değil. Evli. Ailesinin geri kalan üyeleri Beyrut'tadır. ASALA adına tehditle telefonda para istediği tespit edilmiştir. **Kâni Güngör**'e saldırıya bizzat katılmıştır ve ateş eden kişi olduğu kuvvetle muhtemeldir. **Güngör** olayından sonra telefonla birisini arayarak kullanılan silahların bırakıldıkları yerden alınıp yok edilmesini istemiştir. **Güngör** tarafından teşhis edilmiş olduğu söylenmektedir.

Haroution (Harout) Kevork: 15 Ocak 1941 Beyrut doğumlu. Evli. Nisan 1975'te Kanada'ya gelmiş. Kanada vatandaşıdır. Beyrut Amerikan Üniversitesi mezunudur. Toronto'da *Azad-Hay (Hür Ermenistan)* adlı bir gazete çıkarmıştır. "People's Movement of the Secret Army of Armenia" (Ermenistan Gizli Ordusu Halk Hareketi) örgütüne mensuptur. Sol eğilimlidir. Bağımsız-sosyalist bir Ermenistan istemektedir. Sanıklar arasında tek Kanada vatandaşıdır. Yunanistan, İngiltere ve Lübnan'a gittiği, gerilla eğitimi gördüğü, Toronto'daki ASALA hücrelerinin lideri ve çeşitli eylemlerin planlayıcısı olduğu belirtilmektedir. **Kâni Güngör** suikastını da planladığı kanısı vardır.⁸⁰

79) DBA-Ottawa Sulkastr: T.C. Ottawa Büyükelçiliğinden Dışişlerine tel. 12.3.1984.

80) Ibid.: T.C. Ottawa Büyükelçiliğinden Dışişlerine tel. 26.3.1984 ve 7.4.1984.

Suç ve ceza

Çok girift olan Kanada ceza muhakemesi sistemine göre, yakalanan teröristlerin yargılanmaları ve hüküm giymeleri iki yıl kadar sürdü. Dört sanık, **Kâni Güngör**'e suikast girişiminden iki yıl sonra, 12 Mart 1984 günü Toronto'da yakalandı. 13 Mart 1984 günü ilk defa hâkim önüne çıkarıldılar ve geçici olarak tutuklandılar. 19-23 Mart 1984 tarihlerinde Toronto Yüksek Mahkemesi önünde yapılan duruşmalarda sanıkların kefaletle serbest bırakılmaları istemleri reddedildi.

7 Mayıs 1984 günü ön duruşmalar başladı. 7-10 Mayıs 1984 tarihlerinde **Kâni Güngör**, tekerlekli sandalye ile sıkı koruma altında mahkeme önüne çıkarıldı, görgü tanığı olarak dinlendi ve kendisine ateş eden teröristi teşhis etti. Ön duruşma 23 Ekime ertelendi ve o tarihten sonra da devam etti.

Sanıkların, tanıkların dinlenmesi, duruşmaların ertelenmesi ile dava ta 1986 yılı ortalarına kadar uzadı gitti. Nihayet 13 Haziran 1986 günü Ottawa Büyükelçimiz **Coşkun Kırca**, Ontario Eyaleti Yüksek Mahkemesinin kararını Ankara'ya şöyle telledi:

"Bugün (13 Haziran) yapılan duruşmanın ilk safhasında yargıç **Smith, Güngör** davası sanıkları için kararlaştırdığı cezaları açıklamıştır. Buna göre, en hafif cezayı, suçun işlendiği tarihteki yaşı da göz önünde bulunduran **Haig Garakhanian** almıştır. **Haig**, 2 yıldan bir gün eksik hapis cezasına çarptırılmıştır. Bu hüküm gereğince adı geçen hapisaneyeye değil, ıslah evine gönderilecektir.

Yargıç **Elmer Smith**, sanıklardan **Balian'a** 6, **Kevork'a** ise 9 yıl hapis cezası vermiştir. Yargıç kararını açıklarken, **Kevork'un** olayın baş tertipçisi olduğu yolundaki savcılık tezini, savunmanın çürütemediğini, sanığın aynı eylemi bir kez daha işleyebileceği kanaatında olduğunu, bu nedenle kanunun bu suç için öngördüğü cezanın üst sınırının sadece bir yıl eksikliğini verdiğini söylemiştir.

Kanada Ceza Kanununun sanıkların işlediği 'Teşebbüste işbirliği' suçu için öngördüğü en ağır ceza 14 yıl hapidir. Kanada'daki uygulama gereği tutukluluk hali devam ederken hapiste geçirilen süre, toplam cezanın tayininde ikiye katlanarak değerlendirilmektedir. Sanıklar halen iki yıl üç ay gibi bir süreyle hapiste olduklarından ortalama 4 yıl, söz konusu 14 yıldan düşülmektedir. Yukarıda bildirilen hapis cezasının üst sınırının 10 yıl olabileceği hususunun dikkate alınması gerekmektedir."⁸¹

Bu cezalar kesinleşmiştir.

81) Ibid.: T.C. Ottawa Büyükelçiliğinden Dışişlerine tel. 13.6.1986.